

LNUs høringsnotat til Meld. St. 32 (2024 –2025)

Trygg oppvekst i et digitalt samfunn

Landsrådet for Norges barne- og ungdomsorganisasjoner (LNU) representerer 103 barne- og ungdomsorganisasjoner i Norge, med til sammen over 600 000 tellende medlemmer under 26 år.

LNU mener at en trygg digital oppvekst må ivaretas gjennom tiltak som balanserer beskyttelse med deltakelse. Vi støtter regjeringens arbeid med å utvikle en helhetlig og kunnskapsbasert politikk for barns digitale oppvekst og at barns rettigheter vektlegges i dette arbeidet. Vi savner derimot en tydeligere vektlegging knyttet til digitale medier, og barn og unges deltakelse i fritidsaktiviteter og organisasjonsliv.

Frivillighetens rolle i en digital tid

Digitalisering og skjermbruk er avgjørende for hvordan barn og unge engasjerer seg i samfunn og frivillighet. Frivillige barne- og ungdomsorganisasjoner benytter ofte sosiale medier som en viktig kanal for medlemskontakt, informasjonsarbeid og rekruttering. Hvilke tilganger og verktøy barn har for å oppsøke informasjon, delta i den offentlige debatten og motta informasjon om fritidstilbud, påvirker den organiserte frivilligheten.

Mange av LNUs medlemsorganisasjoner er landsdekkende og kombinerer lokal aktivitet med nasjonale arrangementer. Digitale verktøy gjør det mulig å bygge vennskap og fellesskap på tvers av geografi og fysiske barrierer. Politikken må derfor støtte frivillighetens digitale utvikling og sikre at barn og unge har tilgang til trygge digitale arenaer for organisasjonsliv og meningsutveksling.

LNU fremhever viktigheten av å begrense hatprat og trakassering på nettet. I kapittel 2.3.2 står det skrevet at unge mellom 16 og 24 år er mer utsatt for netthets enn voksne. Slik hets fører ofte til at unge trekker seg tilbake fra offentlig debatt, noe som utgjør et demokratisk problem og krever konkrete tiltak. LNUs nystartede prosjekt **Robust** skal tilby et helhetlig kompetanseprogram til barne- og ungdomsorganisasjoner for å håndtere hatytringer, hets og trusler mot medlemmer og tillitsvalgte. Hat og hets mot unge stemmer i demokratiet undergraver demokratiet og en åpen debatt. Vi anbefaler å styrke LNU som ressurs for å møte disse utfordringene ved å sørge for stabil finansiering av Robust-prosjektet.

Aldersgrense på sosiale medier

LNU mener at regjeringens forslag om en absolutt aldersgrense på 15 år vil være utfordrende fordi den kan ekskludere barn og unge fra viktige digitale fellesskap. Unge kan miste plattformer for sosial læring, meningsutveksling og organisasjonsliv.

Organisasjoner benytter ofte sosiale medier som en viktig kanal for medlemskontakt, informasjonsarbeid og rekruttering. En absolutt aldersgrense på 15 år vil kunne medføre at medlemmer under denne alderen ikke får tilgang til organisasjonens digitale fellesskap, noe som kan svekke barns organisasjonsfrihet og rett til å bli hørt. For organisasjoner med medlemmer både under og over 15 år, vil dette skape utfordringer med koordinering og likeverdig kommunikasjon. Frivillige organisasjoner har ofte begrensede ressurser og få

ansatte, og vil ha utfordringer med å etablere nye kommunikasjonsløsninger som ivaretar alle aldersgrupper.

For å fremme barns deltakelse i fritidsaktiviteter er det nødvendig å identifisere og fjerne barrierer som begrenser deltakelse og engasjement. Manglende tilgang til informasjon om lokale aktivitetstilbud utgjør en slik barriere. Dersom det innføres en aldersgrense på 15 år for sosiale medier, mener LNU at regjeringen bør iverksette kompenserende og avbøtende tiltak. LNU foreslår derfor at frivillige organisasjoner får støtte til å utvikle trygge digitale plattformer som legger til rette for informasjon om aktivitetstilbud og organisasjonene.

LNU er enig i behovet for strengere håndheving og økt bevissthet rundt barn og unges bruk av sosiale medier, men mener at en aldersgrense på 15 år vil svekke barns rett til å ytre seg, organisere seg og delta i samfunnsdebatten. Skeiv Ungdom har fremhevet i sitt innspill til Stortingsmeldingen at sosiale medier ofte fungerer som en viktig møteplass for skeive ungdommer, hvor de finner informasjon og bygger nettverk, noe som er avgjørende for deres følelse av tilhørighet og identitet. Dette understreker hvilken sentral rolle sosiale medier spiller for inkludering og fellesskap.

Statistikk viser at 75 % av barn mellom ni og tretten år bruker sosiale medier (kapittel 2.2.3). Bedre håndheving av dagens anbefalte aldersgrense på 13 år kan hjelpe til med å beskytte barn mot skadelig innhold og samtidig redusere risikoen for uønsket ekskludering av unge i det offentlige ordskiftet. For aldersgruppen 13 til 15 år må man balansere trygghet og beskyttelse med muligheten for deltagelse i digitale fellesskap. Dette krever innsats for å styrke digital kompetanse hos både voksne og unge, fremme kildekritikk og redusere skadelig og manipulerende design på digitale plattformer.

Endring av personopplysningsloven

Barn fra fylte 12 år får i tråd med ny Barnelov selv rett til å avgjøre medlemskap i organisasjoner. Regjeringens forslag om å heve aldersgrensen for barns samtykke til behandling av personopplysninger fra 13 til 15 år kan i praksis svekke organisasjonsfriheten.

LNU mener det er problematisk at foreldre må godkjenne barns tilstedeværelse på kanaler som for eksempel lukkede grupper for kommunikasjon i en organisasjon. Det er uheldig hvis barn kan være medlemmer på papiret, men ikke kunne delta i organisasjonens kommunikasjonskanaler, ytre seg i digitale fellesskap eller melde seg på eksempelvis nyhetsbrev uten foreldresamtykke. Dette kan hindre barns deltakelse, særlig i organisasjoner som ungdomspartier eller andre samfunnspolitiske organisasjoner, hvor unge ønsker å engasjere seg uten foreldres samtykke. Det kan også føre til at barn som ikke får støtte hjemme, eller som ønsker å delta anonymt i sensitive sammenhenger, vegrer seg fra deltagelse.

Når man melder seg inn i en organisasjon, er det vanlig at man må oppgi en e-postadresse. Hvis lovforslaget blir vedtatt, vil barn under 15 år ikke kunne opprette en e-postadresse uten foreldrenes samtykke. Dette kan i praksis begrense barns mulighet til å bestemme selv om de vil bli med i eller melde seg ut av en organisasjon. E-post brukes også ofte som informasjonskanal og for medlemskontakt i organisasjoner, der det sendes ut informasjon om aktiviteter, nyhetsbrev og lignende oppdateringer.

LNU understreker at lovforslaget kan medføre usikkerhet for barne- og ungdomsorganisasjonene, og hvilke praktiske konsekvenser dette kan ha for medlemskontakt

og informasjonstilgang. LNU ber departementet vurdere unntak for frivillige organisasjoner slik at hensynet til barns organisasjonsfrihet overholdes og at barn fortsatt kan motta informasjon om aktivitet og deltakelse i demokratiske barne- og ungdomsorganisasjoner.

Behov for forutsigbarhet og medvirkning

Som meldingen påpeker i kapittel 9.5.2, er det utfordrende å definere hvilke tjenester som skal omfattes av en generell aldersgrense på sosiale medier. Det er nødvendig å utrede hvordan man sikrer reelle aldersgrenser samtidig som rett til personvern, deltakelse og beskyttelse balanseres. Denne usikkerheten har konsekvenser for våre medlemsorganisasjoner, som ofte har høyt aktivitetsnivå og begrensede ressurser. Ved en lovendring må organisasjonene endre kommunikasjonspraksis, noe som krever tid og forutsigbarhet. Vi ber derfor om tett dialog og medvirkning fra frivilligheten i det videre arbeidet.

Plattformaktørenes ansvar

LNU mener at lovverket må styrkes for å forhindre overvåkningsbasert markedsføring, manipulerende og avhengighetsskapende design, samt uriktig håndtering av personopplysninger. LNU støtter regjeringens implementering av Digital Service Act (DSA), som pålegger globale plattformer et utvidet ansvar for å redusere risikoen for skadelig og ulovlig innhold i sine tjenester. Dette anses som et vesentlig tiltak for å beskytte barn og unges rett til deltakelse, informasjon og trygge digitale arenaer.

Med vennlig hilsen

Ragnhild Bjørkum Vassbotn
Generalsekretær

Jakob Øvensen Aanderaa
Styreleder